

Alla ska kunna läsa
på sina villkor

Det här är MTM

Uppdrag

Alla ska ha tillgång till litteratur,
samhällsinformation och nyheter.
Oavsett läsförmåga eller
funktionsnedsättning.

Vision

Ett samhälle där all läsning är tillgänglig.

Mission

Med ledande kunskap och läsaren
i fokus verkar vi för att alla ska
kunna läsa på sina villkor.

Vår verksamhet

Produkter och tjänster

MTM producerar och anpassar böcker och tidningar i tillgängliga format så att personer som möter läshinder kan ta del av dem. Utifrån olika behov kan läsaren ta del av innehållet med sina ögon, öron eller fingrar, eller på lättläst svenska.

Kunskapscentrum

MTM samlar och utvecklar kunskap om tillgänglig läsning i samverkan med forskare, andra myndigheter och organisationer. Vi förmedlar kunskap till både kommersiella och offentliga aktörer och ger särskilt stöd till förmedlare av tillgängliga medier.

Tillsyn av e-böcker

MTM ansvarar för att granska hur kommersiella e-bokstjänster följer tillgänghetslagstiftningen.

Personer som möter läshinder

Målgrupperna för de tillgängliga medier som MTM producerar och anpassar är i stor utsträckning personer med funktionsnedsättning som inte kan eller har svårt att läsa tryckt text. Det kan bero på dyslexi, synskada eller att man har svårt att förstå texten. Det finns många hinder som kan göra det svårt att läsa. En del hinder består livet ut, andra är tillfälliga.

Hinder som kan göra läsning svår:

- Svårt att se
- Svårt att förstå text
- Svårt att avkoda text
- Svårt att minnas text
- Svårt att koncentrera sig
- Känslig för starka intryck
- Motoriska svårigheter

Den senaste PIAAC-undersökningen om läsning från 2024 visade att en av åtta personer i Sverige inte har tillräckliga läsfärdigheter.

Produkter och tjänster

Lättläst

Lättlästa texter har kortare meningar utan svåra eller ovanliga ord. Målgrupperna är till exempel personer med intellektuell eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, demens, ovana läsare eller personer som lär sig svenska. För många är lättlästa böcker vägen in i litteraturens värld. Lättlästa nyhetstexter kan vara en förutsättning för någon att bli delaktig i samhället. MTM ger ut lättlästa böcker via LL-förlaget. Tidningen 8 sidor, som förmedlar lättlästa nyheter är en fristående del av MTM.

LL-förlaget

LL-förlaget står för Lättlästförlaget. Förlaget ger ut skönlitteratur och facklitteratur på lättläst svenska för vuxna och unga vuxna. Önskemålen på en lättläst bok ser olika ut. För vissa läsare är en enkel handling viktigast för att förstå historien. Andra har svårt att avkoda språket och behöver mycket enkla ord. Personer med koncentrationssvårigheter eller svårt att minnas behöver ofta korta berättelser och kapitel. Många av LL-förlagets böcker har handledningar som kan användas som diskussionsunderlag i till exempel bokcirklar eller skolan. LL-förlaget kompletterar den kommersiella marknaden.

8 Sidor

8 Sidor är Sveriges enda nyhetstidning på lättläst svenska och produceras av en oberoende nyhetsredaktion. Papperstidningen ges ut en gång i veckan till prenumeranter. Tidningen finns också digitalt på 8sidor.se, som app, e-tidning, taltidning och i punktskrift. 8 Sidor gör även lektionsmaterial som kan användas för att diskutera nyheter och innehållet i tidningen.

Talböcker och taltidningar

Den som har svårt att läsa tryckt text kan behöva få texten uppläst. Därför gör MTM talböcker och taltidningar av redan utgivna titlar. Talböckerna finns i vårt digitala bibliotek Legimus och får till skillnad från kommersiella ljudböcker bara användas av personer som behöver dem på grund av sin funktionsnedsättning. MTM gör talböckerna tillgängliga för att de ska kunna läsas med läshjälpmedel som till exempel skärmläsare.

Talböcker

MTM:s talböcker har i regel både tal och text så att det finns möjlighet att lyssna och samtidigt titta på texten på en skärm. En del lyssnar och följer med i texten i den tryckta boken. De flesta lyssnar på talböcker i sin mobiltelefon, surfplatta eller dator, men för den som har svårt med digital teknik finns enklare talboksspelare. Den som har en funktionsnedsättning som gör det svårt att läsa tryckt text ansöker om Legimus via sitt folkbibliotek, skolbibliotek, eller lärosätesbibliotek.

MTM anpassar också kurslitteratur till talböcker men ansvarar inte för läromedel på grundskolan och gymnasiet, det gör Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM.

Taltidningar

MTM tillgängliggör nyhetstidningar, kulturtidskrifter och region- och kommuntaltidningar för personer med syn- eller läsnedsättning. Innehållet i taltidningen läses upp med talsyntes och läsaren väljer vilka delar i tidningen den vill lyssna på. Läsaren vänder sig till respektive tidning eller tidskrift för att prenumerera och får sedan support av MTM:s kundtjänst Taltidningshjälpen. För barn och vuxna med synnedsättning gör MTM även egna taltidskrifter. För att prenumerera på dem vänder sig läsaren till MTM:s punktskrifts- och prenumerationsservice.

Punktskrift och taktila produkter

Personer med synnedsättning har rätt att låna och läsa punktskriftsböcker i MTM:s digitala bibliotek Legimus. Förutom böcker erbjuder MTM många andra produkter för den som läser med fingrarna. Alltifrån tidningar till bilderböcker, spel och läsklubb för barn. MTM gör även kurslitteratur i punktskrift.

Böcker och tidskrifter

I vårt digitala bibliotek Legimus finns tusentals böcker att låna och beställa hem på punktskrift. Vi erbjuder också prenumerationer på punktskriftstidningar för både barn och vuxna, och specialtidningar där innehåller består av ett urval texter från olika tidningar.

Punktskriftstjänst

Via MTM:s Punktskriftstjänst får personer med synnedsättning och dövblindhet enskilda texter och bilder anpassade till punktskrift och taktil bild. Det kan vara alltifrån bruksanvisningar och musiktexter till recept och kartor.

Spel och almanackor

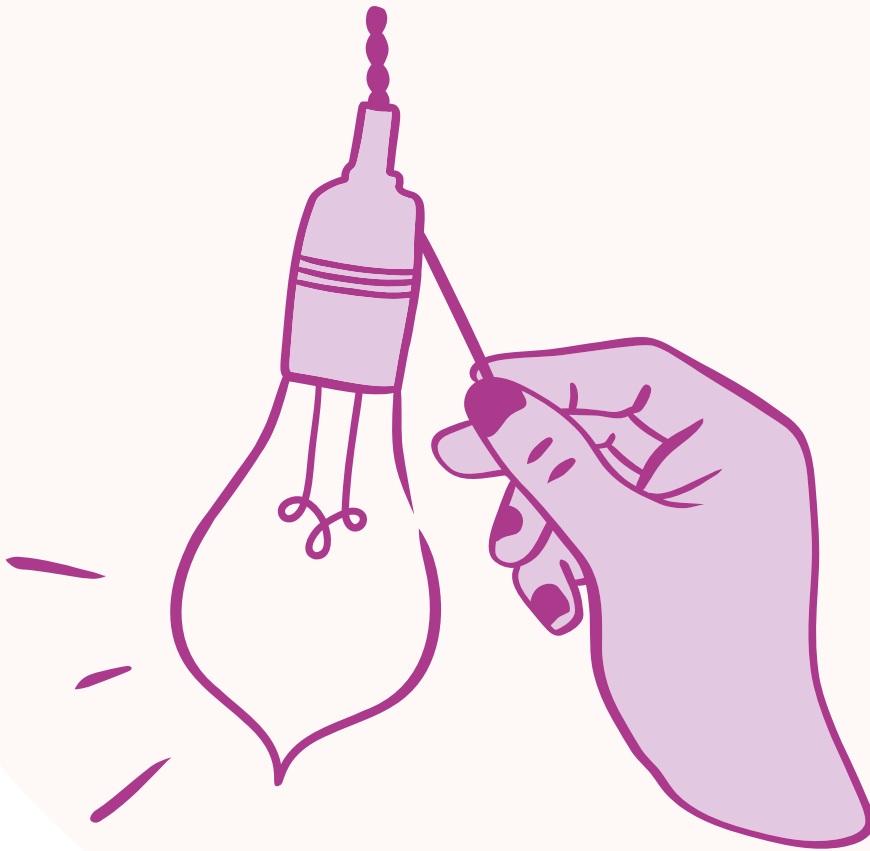
MTM anpassar kortspel och olika sorters brädspele och gör dem taktila. Vi producerar också almanackor med punktskrift och taktila bilder.

För barn

Vi gör flera typer av barnböcker med taktila bilder. Till exempel för barn som lär sig läsa, för vuxna med synnedsättning som läser med ett seende barn och för seende vuxna som läser med ett barn med synnedsättning. Vi har tre lästräningsspaket för barn: Punktkassen, Punktväskan och Taktila bildlådan. För barn mellan fem och tolv år finns också läsklubben Punktklubben.

Kunskapscentrum

Kunskap om tillgänglig läsning

Som kunskapscentrum för tillgängliga medier är vårt uppdrag att utveckla, samla och sprida kunskap om tillgänglig läsning. Vi tar fram rapporter, vägledningar och forskningsöversikter och utformar stöd till olika aktörer som arbetar med tillgängliga medier och läsning. Det gör vi ofta tillsammans med andra. Vi har nära samverkan med flera högskolor och universitet, samarbetar med forskare och deltar i olika nätverk. Varje år föreläser medarbetare från MTM om tillgänglig läsning på olika lärosäten. MTM har också ett vetenskapligt råd som stöttar oss i vår roll som kunskapscentrum genom att bidra med egen forskning och identifiera forskningsbehov. MTM samverkar även kring kunskap om tillgänglig läsning med andra aktörer i samhället, som bibliotek, skolor, andra myndigheter och förlags- och bokbranschen.

MTM identifierar kunskapsluckor i samhället om tillgänglig läsning för att sedan ta fram, samla in och sprida kunskap.

Stöd till förmedlare

MTM har en lång tradition av att samarbeta med förmedlare av litteratur och nyheter. MTM:s bibliotekarier och andra experter på tillgängliga medier stöttar förmedlarna i att hjälpa låntagarna. Det gör vi genom föreläsningar, webinarier och konferenser. Vi deltar på mässor, tar fram informations- och utbildningsmaterial och ger ut flera nyhetsbrev. Vi når också ut till förmedlare genom att arbeta tillsammans med andra myndigheter, som Kulturrådet och Kungliga biblioteket. Ett exempel på samarbete är Digiteket, en plattform för digital fortbildning och inspiration för bibliotekspersonal.

Stöd till offentlig sektor

Rätten till läsning är grundläggande i en fungerande demokrati. MTM sprider därför också kunskap om tillgänglig samhällsinformation. Det är viktigt att alla som verkar i det offentliga känner till vilka rättigheter läsare har att få information i ett tillgängligt format. Det handlar till exempel om att alla invånare ska kunna rösta i allmänna val, ta del av vårdguiden eller söka föräldraledighet. För att alla ska kunna ta till sig information på sina villkor behöver informationen finnas i olika format, till exempel lättläst, punktskrift eller med bildstöd.

MTM tar fram vägledningar för hur offentliga verksamheter kan nå ut till fler med tillgänglig information. Vi ingår i nätverk med andra myndigheter och lyfter frågor om tillgänglighet utifrån de funktionshinderspolitiska målen.

Främjande av universell utformning

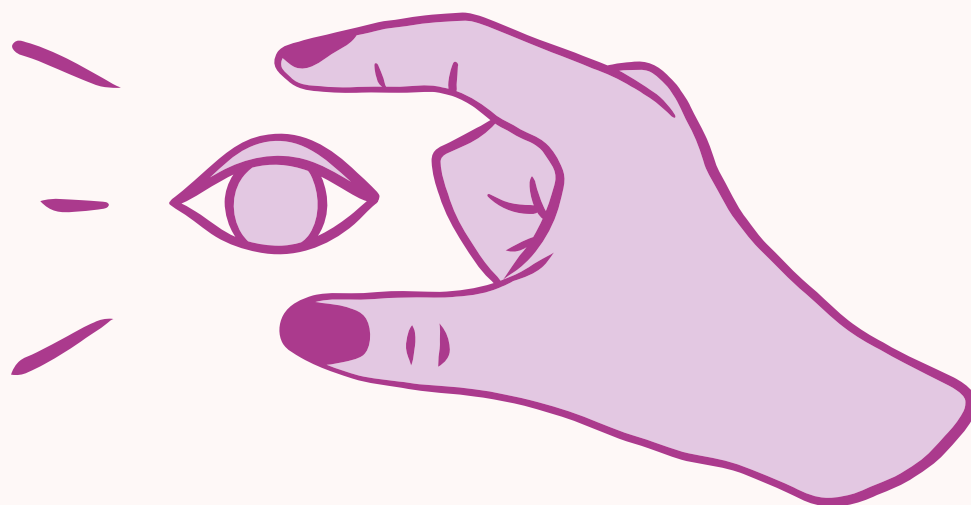
Universell utformning är en princip för att skapa lösningar som fungerar för så många som möjligt redan från början. MTM har ett uppdrag att främja universell utformning av litteratur, nyheter och samhällsinformation. Det innebär att vi utöver att anpassa information som inte finns i ett tillgängligt format också arbetar för att andra ska kunna producera tillgängligt.

Lagkrav på tillgänglighet och förväntningar på universell utformning gäller både offentlig och privat sektor. I vårt uppdrag att främja universell utformning skapar vi kontaktytor där vi bjuder in till diskussion och kunskapsförmedling.

Punktskriftsnämnden

Inom myndigheten finns Punktskriftsnämnden. Nämndens uppdrag är att främja och utveckla taktil läsning och punktskrift som ett skriftspråk för synskadade. Nämnden tar fram riktlinjer för svensk punktskrift, ingår i internationella samarbeten och är rådgivande och ett stöd till MTM i frågor som rör punktskrift och taktil läsning.

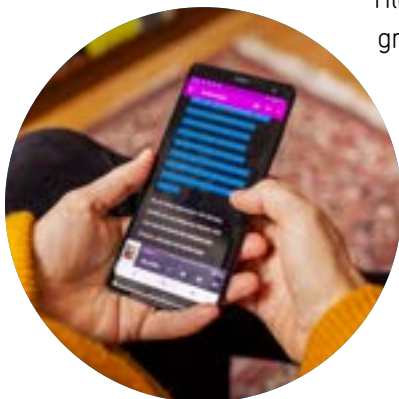
Tillsyn av e-böcker

Tillsyn

MTM är den myndighet som har ansvar för att utöva tillsyn över den kommersiella marknaden för e-böcker och den programvara som tillhandahålls av marknaden för att läsa e-böcker. Det innebär att myndigheten granskar hur e-bokstjänster följer den nya tillgänglighetslagstiftningen. MTM tar även fram föreskrifter avseende e-bokstjänster.

MTM sprider kunskap om lagen och hur den kan efterlevas. Lagen innebär bland annat att en e-bok behöver vara uppmärkt så att läsaren kan använda hjälpmedel för att få tillgång till innehållet, till exempel att få texten uppläst med hjälp av en skärmläsare. Det ska också finnas information om bokens tillgänglighet och valmöjligheter för läsaren när det gäller till exempel layout och navigering.

Tillgänglighetsdirektivet, som ligger till grund för den svenska lagen, trädde i kraft i EU i juni 2025. I Sverige krävs ändringar i mediegrundlagarna för att lagen ska bli tillämpbar för e-böcker. Det väntas ske 2027.

Mer om MTM

Våra webbplatser

Mtm.se

8 Sidor.se

ll-förlaget.se

Legimus.se

Nyhetsbrev

MTM ger ut flera nyhetsbrev. Besök mtm.se för att prenumerera.

Sociala medier

MTM finns på Facebook och LinkedIn.

Alla ska kunna läsa på sina villkor

Att ge alla möjlighet att läsa är en viktig grund i ett jämlikt och demokratiskt samhälle. Därför behövs MTM. Vi arbetar för att alla ska ha tillgång till litteratur, nyheter och samhällsinformation, oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning. I den här skriften berättar vi om hur vi arbetar för att fler ska få läsa på det sätt de behöver.

